

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA
PEDRO KRUSA VILJALONA [*PEDRO CRUZ VILLALÓN*] SECINĀJUMI,
sniegti 2013. gada 21. februārī¹

Lieta C-648/11

**MA,
BT,
DA
pret**

Secretary of State for the Home Department

(Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Apvienotā Karaliste) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Regula (EK) Nr. 343/2003 (Dublina II) — Tās dalībvalsts noteikšana, kura ir atbildīga par trešās valsts pilsoņa — nepilngadīgā bez pavadības — patvēruma pieteikuma izskatīšanu — Vairāki patvēruma pieteikumi — Nepilngadīgā interešu aizsardzība

1. Saistībā ar tiesvedību, kuras mērķis ir noteikt dalībvalsti, kura ir atbildīga par trīs atsevišķu trešās valsts pilsoņu, kuriem papildus tam, ka tie ir nepilngadīgie, nav radnieku, kas likumīgi atrodas Savienības teritorijā, patvēruma pieteikumu izskatīšanu, *Court of Appeal* uzdod Tiesai līdz šim vēl neaplūkotu jautājumu par Dublīnas II regulas 6. panta otrās daļas interpretāciju².
2. Regulā Nr. 343/2003 paredzētie kritēriji, saskaņā ar kuriem nosaka dalībvalsti, kura ir atbildīga par patvēruma pieteikuma izskatīšanu, var pārklāties, tādējādi, kā to pierāda šī lieta, apgrūtinot lēmuma pieņemšanu, pamatojoties tikai uz regulas tekstu, gandrīz vai ļaujot apgalvot, ka tāds gadījums kā šajā lietā regulā nav paredzēts.
3. Apzinoties uzdotā jautājuma interpretācijas grūtības, kas skaidri izpaužas pretējās lietas dalībnieku nostāšanās, es piedāvāšu savstarpēji saistītu Regulas Nr. 343/2003 6. panta otrās daļas interpretāciju, kas pamatojas uz primāru nepilngadīgā interešu ņemšanu vērā (Eiropas Savienības Pamattiesību hartas, turpmāk tekstā – “ESPH”, 24. panta 2. punkts) un regulā noteikto par patvēruma pieteikuma izskatīšanu atbildīgās dalībvalsts skaidras un ātras noteikšanas mērķi.

1 — Oriģinālvaloda – spāņu.

2 — Padomes 2003. gada 18. februāra Regula (EK) Nr. 343/2003, ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts pilsoņa patvēruma pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm (OV L 50, 25.2.2003., 1. lpp.). Saskaņā ar 3. pantu Protokolā par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju, kurš pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam, Apvienotā Karaliste 2001. gada 30. oktobra vēstulē ir paziņojusi, ka vēlas piedalīties šīs regulas pieņemšanā un piemērošanā.

I – Atbilstošās tiesību normas

A – Eiropas Savienības Pamattiesību harta

4. Saskaņā ar ESPH 24. panta 2. punktu “[v]isās darbībās, kas attiecas uz bērniem, neatkarīgi no tā, vai tās veic valsts iestādes vai privātas iestādes, pirmkārt jāņem vērā bērna intereses”.

B – Regula Nr. 343/2003

5. Dublīnas II regulas preambulas 3., 4. un 15. apsvērumā ir noteikts:

“3) Tampēres sanāksmes secinājumos [..] ir noteikts, ka šajā [kopējā Eiropas patvēruma] sistēmā īsā laikā jāiekļauj skaidra un praktiski realizējama metode, lai noteiktu dalībvalsti, kas ir atbildīga par patvēruma pieteikuma izskatīšanu.

4) Šādai metodei jābalstās uz objektīviem un taisnīgiem kritērijiem gan attiecībā uz dalībvalstīm, gan – konkrētajām personām. Tai jo īpaši jāparedz iespēja ātri noteikt atbildīgo dalībvalsti, lai garantētu bēgļa statusa noteikšanas procedūru faktisku pieejamību un nekavētu sasniegt patvēruma pieteikumu ātras izskatīšanas mērķi.

[..]

15) Šajā regulā ir ievērotas Eiropas Savienības Pamattiesību hartā iekļautās pamattiesības un principi. Jo īpaši tās mērķis ir pilnībā nodrošināt 18. pantā garantētās patvēruma tiesības.”

6. Saskaņā ar regulas 1. pantu tajā “ir paredzēti kritēriji un mehānismi, lai noteiktu dalībvalsti, kas ir atbildīga par trešās valsts pilsoņa patvēruma pieteikuma izskatīšanu, kurš iesniegts kādā no dalībvalstīm”.

7. Regulas 2. pantā ir ietvertas šādas definīcijas, kuru starpā saistībā ar šo tiesvedību ir izceļamas šādas:

“c) “patvēruma pieteikums” ir pieteikums, ko iesniedzis trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks un kuru var saprast kā lūgumu dalībvalstij par starptautiskas aizsardzības piešķiršanu saskaņā ar Ženēvas [k]onvenciju. [..]

d) “pieteikuma iesniedzējs” vai “patvēruma meklētājs” ir trešās valsts pilsonis, kas iesniedzis patvēruma pieteikumu, par kuru vēl nav pieņemts galīgais lēmums;

[..]

h) “nepilngadīgais bez pavadības” ir persona, kas nav precējusies un ir jaunāka par astoņpadsmit gadiem, un kura ieradies dalībvalstu teritorijā bez tāda pieaugušā pavadības, kas ir atbildīgs par šo nepilngadīgo saskaņā ar likumu vai paražām, kamēr šāds pieaugušais nav uzņēmis faktisku gādību par viņu. Tas attiecas arī uz nepilngadīgajiem, kas palikuši bez pavadības pēc ierašanās dalībvalstu teritorijā.”

8. Šīs regulas 3. pantā ir noteikts:

“1. Dalībvalstis izskata visus patvēruma pieteikumus, ko kādai no šīm valstīm pie robežas vai to teritorijā iesniedz trešo valstu pilsoņi. Pieteikumu izskata viena dalībvalsts, kas saskaņā ar III nodaļā izklāstītajiem kritērijiem ir noteikta par atbildīgo.

2. Atkāpjoties no 1. punkta, katra dalībvalsts var izskatīt patvēruma pieteikumu, ko tai iesniedzis trešās valsts pilsonis, pat ja saskaņā ar šajā regulā noteiktajiem kritērijiem šāda izskatīšana nav attiecīgās dalībvalsts pienākums. Tādā gadījumā minētā dalībvalsts kļūst par atbildīgo dalībvalsti šās regulas nozīmē un uzņemas ar šo atbildību saistītos pienākumus. Attiecīgā gadījumā tā informē pirms tam atbildīgo dalībvalsti, dalībvalsti, kas veic procedūru, lai noteiktu atbildīgo dalībvalsti, vai dalībvalsti, kura saņēmusi pieprasījumu par pieteikuma iesniedzēja uzņemšanu vai par viņa atpakaļuzņemšanu.

[..]”

9. Atbilstīgi regulas 4. panta 1. punktam “[p]rocess, kurā nosaka saskaņā ar šo regulu atbildīgo dalībvalsti, sākas, tiklīdz kādā no dalībvalstīm pirmo reizi tiek iesniegts patvēruma pieteikums”.

10. Regulas III nodaļā (5.–14. pants) ar nosaukumu “Kritēriju hierarhija” ir uzskaitīti kritēriji, lai noteiktu “atbildīgo dalībvalsti” iepriekš minētā 3. panta 1. punkta nozīmē:

“5. pants:

1. Kritērijus atbildīgās dalībvalsts noteikšanai piemēro tādā kārtībā, kādā tie izklāstīti šajā nodaļā.

2. Atbilstoši šiem kritērijiem atbildīgo dalībvalsti nosaka, pamatojoties uz stāvokli, kāds bija, patvēruma meklētājam pirmo reizi iesniedzot pieteikumu dalībvalstij.

6. pants:

Ja patvēruma meklētājs ir nepilngadīgais bez pavadības, tad dalībvalsts, kas atbildīga par pieteikuma izskatīšanu, ir tā dalībvalsts, kurā likumīgi atrodas kāds nepilngadīgā ģimenes loceklis, ja vien tas ir nepilngadīgā interesēs.

Ja nepilngadīgajam nav ģimenes locekļu, dalībvalsts, kas atbild par pieteikuma izskatīšanu, ir tā dalībvalsts, kurā nepilngadīgais iesniedzis patvēruma pieteikumu.

[..]

13. pants:

Ja, pamatojoties uz šajā regulā uzskaitītajiem kritērijiem, nav iespējams izraudzīties par patvēruma pieteikuma izskatīšanu atbildīgo dalībvalsti, tad par pieteikuma izskatīšanu ir atbildīga dalībvalsts, kurai pirmajai iesniegts minētais pieteikums.”

11. Regulas IV nodaļā ar nosaukumu “Humānā klauzula” ir tikai viena norma – 15. pants, kura 3. punktā ir noteikts:

“Ja patvēruma meklētājs ir nepilngadīgais bez pavadības, kuram citā dalībvalstī ir radnieks vai radnieki, kuri var rūpēties par viņu, tad dalībvalstis pēc iespējas apvieno nepilngadīgo ar viņa radnieku vai radniekiem, ja vien tas nav pretrunā nepilngadīgā interesēm.”

C – Regula Nr. 1560/2003 (“Piemērošanas regula”)

12. Komisijas 2003. gada 2. septembra Regulas (EK) Nr. 1560/2003, ar kuru paredz sīki izstrādātus noteikumus, lai piemērotu Padomes Regulu (EK) Nr. 343/2003³, 12. pantā ir noteikts:

“1. Ja lēmums uzticēt nepilngadīgā bez pavadības aprūpi radniekam, kas nav māte, tēvs vai likumīgais aizbildnis[,] var radīt grūtības, īpaši gadījumos, kad attiecīgā pieaugušā dzīvesvieta ir ārpus tās dalībvalsts jurisdikcijai [jurisdikcijas], kurā nepilngadīgais lūdzis patvērumu, jāveicina dalībvalstu kompetento iestāžu sadarbība, īpaši to iestāžu vai tiesu sadarbība, kuras ir atbildīgas par nepilngadīgo tiesību aizsardzību, un jāveic vajadzīgie pasākumi, lai nodrošinātu, ka šīs iestādes, pilnībā pamatojoties uz visiem faktiem, var pieņemt lēmumu, vai attiecīgais pieaugušais vai pieaugušie spēj uzņemt atbildību par nepilngadīgo tā interesēm piemērotākajā veidā.

Šajā sakarībā jāņem vērā pašreizējās tiesu sadarbības iespējas civillietās.

2. Tas, ka procedūru ilgums nepilngadīgo nodošanai aprūpē var būt cēlonis Regulas (EK) Nr. 343/2003 18. panta 1. un 6. punktā un 19. panta 4. punktā noteikto termiņu neievērošanai, nevar būt šķērslis tās procedūras turpināšanai, kurā nosaka par pārsūtīšanu atbildīgo dalībvalsti.”

II – Fakti

13. Trīs šajā tiesvedībā apvienotās lietas attiecas uz trim nepilngadīgajiem – diviem eritrejiešiem (*MA* un *BT*) un vienu (kurdu izcelsmes) irākieti (*DA*).

14. Ņemot vērā, ka visas minētās personas ir lūgušas patvērumu Apvienotajā Karalistē, britu iestādes ir norādījušas, ka visos gadījumos tās jau iepriekš bija iesniegušas patvēruma pieteikumus citās dalībvalstīs – Itālijā (*MA* un *BT*) un Nīderlandē (*DA*). Sākotnēji, pamatojoties uz Regulas Nr. 343/2003 3. panta 1. punktu, tika pieņemts lēmums par nepilngadīgo nosūtīšanu atpakaļ uz attiecīgajām dalībvalstīm.

15. Tomēr, pirms tiek īstenota personu (*MA* un *DA*) pārsūtīšana vai pēc tās (*BT* gadījumā), britu iestādes, izmantojot Regulas Nr. 343/2003 3. panta 2. punktā noteikto iespēju, nolēma pašas izskatīt patvēruma pieteikumus. Tas nozīmēja, ka *BT*, kurš jau bija nosūtīts uz Itāliju, varēja atgriezties Apvienotajā Karalistē.

16. Lai arī *MA* un *BT* tika lūgti atsaukt prasības, ko tie bija cēlušī britu tiesā saistībā ar pirmo pārsūtīšanas lēmumu, viņi atteicās to darīt. Nav konstatēts, ka šāds lūgums [par prasības atsaukšanu] būtu ticis izteikts arī *DA*.

17. Ar 2010. gada 21. decembra nolēmumu *Administrative Court*, uzskatot, ka šim gadījumam ir piemērojams Regulas Nr. 343/2003 6. pants, noraidīja nepilngadīgo pārsūdzības saistībā ar lēmumiem par viņu pārsūtīšanu.

18. *Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division)*, kurā tika iesniegta apelācijas sūdzība, nolēma vērsties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.

3 — OV L 222, 3. lpp.

III – Prejudiciālais jautājums

19. Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir formulēts šāds jautājums:

“Kura dalībvalsts saskaņā ar Padomes 2003. gada 18. februāra Regulas (EK) Nr. 343/2003, ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts pilsoņa patvēruma pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm (OV L 50, 1. lpp.), 6. panta otro daļu ir atbildīga par patvēruma pieteikuma izskatīšanu, ja patvēruma meklētājs – nepilngadīgais bez pavadības, kuram nav ģimenes locekļu, kas likumīgi atrodas citā dalībvalstī, ir iesniedzis patvēruma pieteikumu vairāk nekā vienā dalībvalstī?”

20. Būtībā *Court of Appeal* šaubās par to, vai “nepilngadīgā intereses”, kuras saskaņā ar Regulas Nr. 343/2003 6. pantu ir noteicošas, lai par atbildīgo dalībvalsti atzītu to dalībvalsti, kurā likumīgi atrodas kāds nepilngadīgā ģimenes loceklis, ir kritērijs, kurš jāpiemēro arī tad, ja ģimenes locekļa šādos apstākļos nav. Ja tas apstiprinātos, tad atbildīgajai dalībvalstij obligāti nebūtu jābūt tai dalībvalstij, kurā nepilngadīgais ir iesniedzis pirmo patvēruma pieteikumu. Tomēr iesniedzējtiesa uzskata, ka Regulas Nr. 343/2003 6. panta otrās daļas formulējums varētu vedināt uz domām, ka šajā otrajā gadījumā nepilngadīgā interesēm nav nozīmes.

21. Neraugoties uz to, vēl arvien rastos arī jautājums, vai minēto interešu ievērošanai, ņemot vērā, ka saskaņā ar Regulas Nr. 343/2003 3. panta 2. punktu dalībvalsts var izskatīt patvēruma pieteikumu, ko tai iesniedzis trešās valsts pilsonis, pat ja saskaņā ar šajā regulā noteiktajiem kritērijiem šāda izskatīšana nav attiecīgās dalībvalsts pienākums, ir izvēles raksturs. Ja tā būtu, dalībvalsts viennozīmīgi varētu izmantot nepilngadīgā intereses kā kritēriju, lai izskatītu attiecīgo pieteikumu.

IV – Tiesvedība Tiesā

22. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesas kanceleijā tika reģistrēts 2011. gada 19. decembrī.

23. Ar 2012. gada 7. februāra rīkojumu tika noraidīts lūgums par paātrināto procedūru.

24. Rakstiskus apsvērumus iesniedza prasītāji pamattiesvedībā, *Advise on Individual Rights in Europe (turpmāk tekstā – “AIRE Centre”)*, kas ir persona, kura ir iestājusies pamatlietā, Beļģijas, Apvienotās Karalistes, Čehijas, Grieķijas, Ungārijas, Nīderlandes, Zviedrijas un Šveices valdības, kā arī Komisija.

25. 2012. gada 5. novembra tiesas sēdē piedalījās un mutvārdu apsvērumus sniedza prasītāji pamatlietā, *AIRE Centre, Apvienotās Karalistes, Nīderlandes un Zviedrijas valdības, kā arī Komisija*.

V – Argumenti

26. Ņemot vērā, ka Apvienotā Karaliste beidzot ir piekritusi izskatīt patvēruma pieteikumus, Beļģijas valdība visupirms uzskata, ka uzdotais jautājums saistībā ar pamatlietu vairs nav būtisks; līdz ar to *Court of Appeal* prejudiciālā nolēmuma lūgumam ir tikai teorētiska un doktrināla nozīme.

27. Pievēršoties lietas būtībai, prasītāji pamatlietā, *AIRE Centre*, Grieķijas valdība un Komisija ir vienisprātis, ka Dublinas II regulas 6. panta otrā daļa ir interpretējama tādējādi, ka šīs lietas apstākļos par patvēruma pieteikuma izskatīšanu atbildīga ir tā dalībvalsts, kurā ir iesniegts *pēdējais pieteikums, proti, tā, kurā atrodas nepilngadīgais, ja vien tas ir nepilngadīgā interesēs*.

28. Šī interpretācija atkarībā no konkrētā gadījuma lielākā vai mazākā mērā ir pamatota ar vairākiem iemesliem, kuri apkopoti turpinājumā.

29. Pirmkārt, minētie lietas dalībnieki uzskata, ka no Dublīnas II regulas ģenēzes un sistēmas izriet, ka likumdevējs ir vēlējis paredzēt atšķirīgu attieksmi pret nepilngadīgajiem salīdzinājumā ar pieaugušajiem un nav būtiski, ka nepilngadīgā interešu aizsardzības princips ir pieminēts tikai [regulas] 6. panta pirmajā daļā, jo saskaņā ar ESPH 24. panta 2. punktu šis princips dalībvalstīm ir jāievēro jebkurā gadījumā.

30. Otrkārt, tie apgalvo, ka procedūru faktiskas pieejamības un nepilngadīgo interešu aizsardzības galvenajam mērķim būtu jābūt novērst vairāku pieteikumu iesniegšanu. Šo secinājumu, viņuprāt, pamato fakts, ka nepilngadīgie bez pavadības regulas 6.–13. pantā noteikto kritēriju hierarhijā ir ierindoti pirmajā vietā.

31. Turklāt tie uzskata, ka, lai 6. panta otrā daļa netiktu traktēta kā nevajadzīga, tās interpretācijai ir papildinoša vērtība saistībā ar 13. pantā paredzēto normu.

32. Visbeidzot, tie uzskata, ka gan 6. panta otrās daļas formulējums, gan pati regulas sistēma ir interpretējami tādējādi, ka ar izteikumu “ir iesniedzis” ir jāsaprot kā “iesniedzis pēdējo reizi”, nevis “iesniedzis pirmo reizi”, un izceļ faktu, ka gadījumos, kad likumdevējs ir vēlējis runāt par pirmo pieteikumu, tas to, kā tas ir regulas 5. panta 2. punktā, ir skaidri formulējis.

33. Savukārt Apvienotās Karalistes, Čehijas, Ungārijas, Nīderlandes, Zviedrijas un Šveices valdības, kā arī – pakārtoti – Beļģijas valdība uzskata, ka atbildīgā dalībvalsts ir tā, kurā ir iesniegts *pirmais* patvēruma pieteikums.

34. Iemesli, uz kuriem pamatojas minēto valstu nostāja, arī ir dažādi, bet rezumējot tie ir šādi.

35. Pirmkārt, tās uzsver, ka, ņemot vērā nozīmi, kāda saskaņā ar regulu ir piešķirta dalībvalstij, kurā ir iesniegts pirmais pieteikums, likumdevējs būtu īpaši noteicis gadījumus, kad vērā ir ņemams pēdējais iesniegtais pieteikums.

36. Otrkārt, tās norāda, ka saskanīga regulas 5. un 6. panta interpretācija apstiprinātu, ka abi šie panti var attiekties tikai uz pirmo patvēruma pieteikumu. Turklāt, ņemot vērā, ka, pamatojoties uz tās 3. panta 1. punktu un 4. panta 1. punktu, saskaņā ar kuriem ir tikai viena atbildīgā dalībvalsts, regulā ir paredzēts, ka process [par atbildīgās dalībvalsts noteikšanu] sākas, tiklīdz pirmo reizi tiek iesniegts patvēruma pieteikums, tas nebūtu savienojams ar faktu, ka pēc tam citā dalībvalstī iesniegts pieteikums būtu pārāks par pirmo.

37. Visbeidzot, šis dalībvalstis uzskata, ka regulā, ja neskaita to, kas ir skaidri formulēts tās 6. panta pirmajā daļā, nav norāžu, kas ļautu apgalvot, ka ar to ir gribēts radīt izņēmumu no vispārējās sistēmas attiecībā uz visiem nepilngadīgajiem bez pavadības. Ar aizsardzību, kas piemērojama attiecībā uz regulas 6. panta otrajā daļā minētajiem nepilngadīgajiem, tiek ieviests izņēmums no regulas 7.–14. panta pamatā esošā principa, saskaņā ar kuru atbildīgā ir tā dalībvalsts, kurai ir bijusi svarīgākā loma pieteikuma iesniedzēja piekļuvē Savienības teritorijai.

38. Noslēgumā minētās dalībvalstis pauž vienotu nostāju, ka viņu piedāvātā interpretācija, ar kuru tiek aizstāvētas gan nepilngadīgo, gan dalībvalstu intereses, palīdz īstenot mērķi izveidot “skaidr[u] un praktiski realizējam[u] metod[i], lai noteiktu dalībvalsti, kas ir atbildīga par patvēruma pieteikuma izskatīšanu” un paredzēt “iespēj[u] ātri noteikt atbildīgo dalībvalsti, lai garantētu bēgļa statusa noteikšanas procedūru faktisku pieejamību un nekavētu sasniegt patvēruma pieteikumu ātras izskatīšanas mērķi”. Turpretim, ja noteicošais kritērijs būtu pēdējā pieteikuma iesniegšanas vieta, būtu neiespējami objektīvi un saskaņoti noteikt tikai vienu atbildīgo dalībvalsti, [bet] tas veicinātu sava veida “forum shopping”, un nepilngadīgie bez pavadības pārvietotos no dalībvalsts uz dalībvalsti, iesniedzot vienu pieteikumu pēc otra.

39. Visbeidzot, Beļģijas, Čehijas, Ungārijas, Zviedrijas un Šveices valdības norāda, ka, nenonākot pretrunā regulas 6. panta jēgai, dalībvalstis var pamatoties uz 3. panta 2. punktā paredzēto noteikumu, kura piemērošana dažos gadījumos var būt obligāta.

VI – Vērtējums

A – Par prejudiciālā jautājuma pieņemamību

40. Kā iepriekš minēts, Beļģijas valdība uzskata, ka, ņemot vērā, ka Apvienotā Karaliste ir uzņēmusies atbildīgās dalībvalsts lomu Regulas Nr. 343/2003 3. panta 2. punkta nozīmē, prejudiciālais jautājums, ņemot vērā tā hipotētisko raksturu, ir nepieņemams. Jautājums, vai saskaņā ar šīs regulas 6. pantu tai bija vai nebija jāuzņemas atbildība, pēc Beļģijas valdības domām, ir teorētisks vai doktrināls, bet nebūtisks, lai atrisinātu *Court of Appeal* izskatāmo lietu, saistībā ar kuru nozīme ir tikai tam, ka Apvienotā Karaliste ir uzņēmusies atbildīgās dalībvalsts lomu, ko iesākumā tā bija noraidījusi.

41. Manuprāt, prejudiciālais jautājums ir pieņemams.

42. Patiesi, sākotnējiem britu iestāžu lēmumiem par personu pārsūtīšanu, kas tika pieņemti, pamatojoties uz Regulas Nr. 343/2003 3. panta 1. punktu, sekoja divi lēmumi, ar kuriem, arī pieņemtiem saskaņā ar tās pašas regulas 3. panta 2. punktu, tika atcelti iepriekšējie lēmumi. To rezultātā Apvienotā Karaliste galu galā atzina savu atbildīgās dalībvalsts statusu Regulas Nr. 343/2003 nozīmē, tādējādi uzņemoties ar šo atbildību saistītos pienākumus.

43. Iepriekš teiktais nozīmē, ka faktiski ir panākts tāds pats rezultāts, pie kāda būtu novedusi Regulas Nr. 343/2003 piemērošana, ja tās 3. panta 1. punkts būtu ticis interpretēts citādāk, nekā to šajā tiesvedībā ir traktējusi Lielbritānijas valdība; rezultāts, par kura atbilstību Savienības tiesībām ir lūgts lemt Tiesai. Īsāk sakot, šajā lietā panāktais rezultāts pamatojas uz lēmumu, kas, balstoties uz Regulas Nr. 343/2003 3. panta 2. punktā paredzēto izvēli, ir brīvs lēmums, bet būtu obligāts, ja balstītos uz šīs regulas 6. panta noteikumiem.

44. Šajā procesā iztīrājamais jautājums ir tieši par to, vai Savienības tiesības nosaka tādu Regulas Nr. 343/2003 interpretāciju, no kuras izriet, ka Apvienotās Karalistes pieņemtais lēmums nebija brīva izvēle, bet obligāts. Fakts, ka šajā lietā pieņemtais lēmums būtībā ir tāds pats, kāds tas būtu, ja Apvienotā Karaliste nebūtu varējusi pieņemt citu lēmumu, neatkarīgi no tā praktiskajām vai materiāltiesiskajām sekām nepadara nebūtisku jautājumu pēc būtības, jo tā mērķis ir noskaidrot britu iestāžu lēmuma normatīvā pamata juridisko atbilstību.

45. Katrā ziņā tas, ka Apvienotā Karaliste beigās ir izrādījusies atbildīgā dalībvalsts Regulas Nr. 343/2003 izpratnē, nenozīmē, ka iesniedzējtiesas *a quo* uzdotajam jautājumam ir tikai doktrināla vai teorētiska nozīme, jo *Court of Appeal* izskatīšanai ir iesniegtas vēl vairākas prasības par valdības lēmumiem, kuros sākotnēji ir atzīts, ka Apvienotā Karaliste nav atbildīga par apstrīdēto patvēruma pieteikumu izskatīšanu. Neatkarīgi no tā, ka šo prasību apmierināšanai, visticamāk, nevarētu būt negatīva ietekme uz vēlāk saskaņā ar regulas 3. panta 2. punktu pieņemtajiem lēmumiem, pirmo lēmumu juridiskās atbilstības pārbaude ir nepieciešama, lai lemtu par kompensācijas prasību, ko par viņam nodarīto zaudējumu atlīdzību ir cēlis viens no nepilngadīgajiem, proti, – tas, kurš tika pārsūtīts uz Itāliju (*BT*).

46. Ņemot vērā, ka saskaņā ar *Court of Appeal* apgalvojumu lēmums saistībā ar šo atbildības prasību vēl nav pieņemts, runa šajā gadījumā nav tikai par hipotētisku vai teorētisku jautājumu, kā tas bija Tiesas 2011. gada 10. jūnija rīkojuma gadījumā lietā *Mohammad Imran*⁴, bet gan par “nepieciešamib[u] atrisināt strīdu”⁵.

B – Par lietas būtību

47. *Court of Appeal* Tiesai jautā, kura dalībvalsts saskaņā ar Regulas Nr. 343/2003 6. panta otro daļu ir atbildīga par patvēruma pieteikuma izskatīšanu, ja patvēruma meklētājs – nepilngadīgais trešās valsts pilsonis bez pavadības, kuram nav ģimenes locekļu, kas likumīgi atrodas citā dalībvalstī, – ir iesniedzis patvēruma pieteikumu vairāk nekā vienā dalībvalstī.

48. Valsts tiesai izskatīšanai iesniegtās lietas attiecas uz diviem, vienam pēc otra sekojošiem patvēruma pieteikumiem, kurus attiecīgi ir iesniedzis katrs no trim lietā iesaistītajiem nepilngadīgajiem – pirmais pieteikums ir ticis iesniegts citā dalībvalstī, nevis Apvienotajā Karalistē, tam ir sekojis otrs – Apvienotajā Karalistē iesniegts pieteikums.

49. Ja jautājums tiek formulēts šādi, kā sākumpunkts ir jāizmanto Regulas Nr. 343/2003 3. panta 1. punktā paredzētais noteikums, kurā ietverti divi pamatapgalvojumi. Pirmkārt, tajā noteikts, ka patvēruma pieteikumu “izskata viena dalībvalsts”. Otrkārt, ir noteikts, ka minētā dalībvalsts ir tā, “kas saskaņā ar [šīs regulas] III nodaļā izklāstītajiem kritērijiem ir noteikta par atbildīgo”. Tas nozīmē, ka aplūkojamā problēma ir tieši tāda – pirms pieteikuma izskatīšanas pēc būtības noteikt, kura ir dalībvalsts, kurai jāizskata patvēruma pieteikums.

50. Iepriekš teikto papildina tas, ka Regulas Nr. 343/2003 3. panta 2. punktā ir ietverta tāda būtiska atruna saistībā ar 1. punktā paredzētajiem noteikumiem, par kuru Tiesai jau ir bijusi izdevība izteikties un kura, kā iepriekš minēts, ir tikusi piemērota *a quo* tiesvedībā. Saskaņā ar 3. panta 2. punktu 3. panta 1. punkta noteikumi ir piemērojami tikai tad, ja dalībvalsts, kurā ir iesniegts patvēruma pieteikums, nepiemēro tā saukto “suverenitātes klauzulu”, kas ietverta Regulas Nr. 343/2003 3. panta 2. punktā un saskaņā ar kuru “katra dalībvalsts var izskatīt patvēruma pieteikumu, ko tai iesniedzis trešās valsts pilsonis, pat ja saskaņā ar šajā regulā noteiktajiem kritērijiem šāda izskatīšana nav attiecīgās dalībvalsts pienākums”⁶.

51. Izmantojot savu suverēno varu, dalībvalsts saskaņā ar iepriekš minēto noteikumu kļūst par “atbildīgo dalībvalsti šās regulas nozīmē”, uzņemoties “ar šo atbildību saistītos pienākumus”. Tas tā ir neatkarīgi no tā, vai ir “pirms tam atbildīg[ā] dalībvalst[s]”, “dalībvalst[s], kas veic procedūru, lai noteiktu atbildīgo dalībvalsti”, vai “dalībvalst[s], kura saņēmusi pieprasījumu par pieteikuma iesniedzēja uzņemšanu vai par viņa atpakaļuzņemšanu”. Dalībvalstij, kura saskaņā ar “suverenitātes klauzulu” uzņemas būt par atbildīgo dalībvalsti, nav cita pienākuma attiecībā pret iepriekš minētajām [dalībvalstīm] kā vien informēt tās par savu *prima facie* diskrecionāro lēmumu, lai gan, kā zināms, iepriekš minētajā spriedumā apvienotajās lietās *N. S.*⁷ iedibinātajā judikatūrā ir ieviests princips, kas ierobežo dalībvalstu rīcības brīvību gadījumos, kad pastāv nopietns pamattiesību sistemātiska pārkāpuma risks, kas gan neattiecas uz šo lietu.

4 — Lieta C-155/11 PPU, Krājums, I-5095. lpp.

5 — Turpat, 21. punkts.

6 — Tiesa Regulas Nr. 343/2003 3. panta 2. punktā ietverto klauzulu ir aplūkojusi 2011. gada 21. decembra sprieduma apvienotajās lietās C-411/10 un C-493/10 *N. S.* (Krājums, I-13905. lpp.) 65.–68. punktā. Par tā saukto “humāno klauzulu”, kas noteikta šīs regulas 15. pantā un kura ir uzskatāma par 3. panta 2. punktā ietvertās klauzulas paveidu, Tiesa ir spriedusi 2012. gada 6. novembra spriedumā lietā C-245/11 *K* (27.–54. punkts).

7 — Minētā sprieduma 75.–86. un 95.–108. punkts.

52. Tomēr jau uzreiz jāuzsver, ka ar Regulas Nr. 343/2003 6. panta otro daļu saistītā interpretācijas problēma, manuprāt, nevar novest pie vai tikt pārcelta uz šīs regulas 3. panta 2. punkta darbības jomu tādā nozīmē, kā tas piedāvāts iepriekš minētajā spriedumā apvienotajās lietās *N. S.* Šajā gadījumā runa nav par relatīvi augstu sistemātiska pamattiesību pārkāpuma risku, kas saistīts ar attiecīgās personas pārsūtīšanu, bet gan – daudz vispārīgāk – par galveno 6. panta interpretācijas problēmu, proti, normu, ko piemēro, lai noteiktu dalībvalsti, kurai jāizskata nepilngadīgā patvēruma pieteikums.

53. Turklāt noslēgumā jānorāda, ka, ja, “pamatojoties uz šajā regulā uzskaitītajiem kritērijiem, nav iespējams [noteikt] atbildīgo dalībvalsti, tad par pieteikuma izskatīšanu ir atbildīga dalībvalsts, kurai pirmajai iesniegts minētais pieteikums” (Regulas Nr. 343/2003 13. pants).

54. Varētu teikt, ka regulas sistēma darbojas “suverenitātes klauzulas”, no vienas puses, un visu pārējo gadījumu klauzulas, no otras puses, ietvaros. Starp šiem abiem noteikumiem pastāv virkne visdažādāko risinājumu, kuri jāpieņem, pamatojoties uz [atbildīgās dalībvalsts] noteikšanas kritērijiem, kuri īpaši paredzēti regulas III nodaļā.

55. Jāuzsver, ka saskaņā ar regulas 5. panta 1. punktu šos kritērijus piemēro tādā kārtībā, kādā, kā to skaidri norāda tās virsraksts (“kritēriju hierarhija”), tie ir izklāstīti III nodaļā.

56. Turklāt attiecīgos “kritērijus” piemēro, “pamatojoties uz stāvokli, kāds bija, patvēruma meklētājam *pirmo reizi*⁸ iesniedzot pieteikumu dalībvalstij” (regulas 5. panta 2. punkts). Līdz ar to pirmais patvēruma pieteikums ir noteicošais, lai identificētu stāvokli, kurš ir būtisks saistībā ar regulas kritēriju piemērošanu, bet nevis lai pirmo dalībvalsti, kurā ir saņemts pieteikums, noteiktu par atbildīgo par šī pieteikuma izskatīšanu. Šā punkta mērķis ir tikai noteikt apstākļus, kādos jāpiemēro III nodaļas kritēriji, nevis paredzēt rezultātu, kāds tiks panākts, piemērojot šos kritērijus.

57. Pirmais III nodaļā noteiktais “kritērijs” ir 6. pantā paredzētais nosacījums, kas attiecas uz konkrētu gadījumu, kad patvēruma meklētājs ir vienkārši nepilngadīgais bez pavadības. Attiecībā uz šo gadījumu piemērojamajam kritērijam, kuru aplūkošu turpinājumā, saskaņā ar 5. panta 1. punktu, kā jau to noskaidrojām, ir arī jābūt pirmajam piemērojamajam.

58. Uzreiz jāteic, ka, ņemot vērā, ka tas ir vienīgais noteikums, kurš īpaši attiecas uz nepilngadīgajiem bez pavadības, es uzskatu, ka 6. pantā arī ir jābūt ietvertiem vienīgajiem kritērijiem, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par patvēruma pieteikuma izskatīšanu, ko iesniedzis nepilngadīgais bez pavadības. Citos III nodaļas pantos noteiktie kritēriji attiecas uz faktisko un juridisko situāciju, kādā var būt jebkurš patvēruma meklētājs, tātad arī nepilngadīgie. Tādējādi, tā kā 6. pantā attiecībā uz nepilngadīgajiem bez pavadības ir ietverts īpašs kritērijs, es uzskatu, ka neatkarīgi no tā, ka minētie nepilngadīgie var būt arī situācijās, kuras ir aplūkotas citos pantos, vienīgais apstāklis, kas ir būtisks viņu gadījumā, ir tas, ka viņi tiek definēti kā “nepilngadīgie bez pavadības”. Kā tiesas sēdē norādīja prasītāju pamatlietā pārstāvis, regulas 6. pants ir sava veida “īpašais kods” attiecībā uz nepilngadīgajiem bez pavadības, kurā jābūt atbildei saistībā ar visām situācijām, kurās tie varētu būt.

59. Liela daļa diskusiju, kas raisījās lietas dalībnieku starpā, bija saistītas ar to, vai 6. panta otrajā daļā minētais pieteikums ir *pirmais* vai *pēdējais*, ko eventuāli iesniedz nepilngadīgais bez pavadības. Es tomēr uzskatu, ka šis noteikums attiecas uz vienu pieteikumu, konkrēti neformulējot un neaplūkojot vairāk par viena pieteikuma iesniegšanas varbūtību. Tas izriet gan no šīs normas teksta (“[...] dalībvalsts, kas atbild par pieteikuma izskatīšanu, ir tā dalībvalsts, kurā nepilngadīgais iesniedzis patvēruma pieteikumu”)⁹, gan tās jēgas.

8 — Izcēlums mans.

9 — Regulas Nr. 343/2003 6. panta formulējums ir nepārprotams arī citās valodās: “[...] celui dans lequel le mineur a introduit sa demande d’asile”; “[...] that where the minor has lodged his or her application for asylum”; “[...] in dem der Minderjährige seinen Asylantrag gestellt hat [...]”; “[...] in cui il minore ha presentato la domanda d’asilo”; “[...] em que o menor apresentou o seu pedido de asilo”.

60. Faktiski 6. pantā ir aplūkota ļoti vienkārša situācija – nepilngadīgais bez pavadības iesniedz patvēruma pieteikumu kādā no dalībvalstīm. Šai dalībvalstij saskaņā ar Regulu Nr. 343/2003 ir jānosaka, kura dalībvalsts ir atbildīga par šā pieteikuma izskatīšanu. Neaplūkojot iespēju piemērot “suverenitātes klauzulu” (regulas 3. panta 2. punkts), dalībvalstij, kura ir saņēmusi pieteikumu, ir jāpārbauda, vai nepilngadīgajam ir ģimenes locekļi, kuri likumīgi atrodas kādā no dalībvalstīm. Ja tā ir, tad saskaņā ar 6. panta pirmo daļu par pieteikuma izskatīšanu atbildīgā dalībvalsts ir tā dalībvalsts, kurā atrodas kāds nepilngadīgā pieteikuma iesniedzēja ģimenes loceklis; šo noteikumu gan papildina būtisks nosacījums – tā ir, “ja vien tas ir nepilngadīgā interesēs”. Pretējā gadījumā – proti, ja nepilngadīgajam nav ģimenes locekļu, par pieteikuma izskatīšanu atbildīga ir tā dalībvalsts, kurā nepilngadīgais ir “iesniedzis patvēruma pieteikumu”, tātad – tā pati dalībvalsts, kura nosaka atbildīgo dalībvalsti un kuras iesaistīšanos pamato šī drošības klauzula.

61. Tādējādi galvenā norma ir tāda, ka, ja vien tas nav pretrunā nepilngadīgā interesēm, par patvēruma pieteikuma izskatīšanu atbildīgā dalībvalsts ir tā dalībvalsts, kurā likumīgi atrodas nepilngadīgā ģimenes loceklis. Citos gadījumos – ja nepilngadīgajam nav radnieku citās dalībvalstīs vai nav viņa interesēs, lai dalībvalsts, kurā šie radnieki atrodas, izskatītu viņa patvēruma pieteikumu, – pieteikums ir jāizskata dalībvalstij, kurā tas ir ticis iesniegts.

62. Saskaņā ar šo sistēmu ir galvenais nosacījums (atbildīgā ir dalībvalsts, kurā atrodas [nepilngadīgā] ģimenes loceklis), no kura iespējama atkāpe (pamatojoties uz nepilngadīgā interesēm), bet, ja šāda [galvenā nosacījuma] nav, tiek piemērots pakārtots nosacījums (atbildīgā ir dalībvalsts, kurā ir saņemts pieteikums).

63. Citādi, kā tas ir šajā lietā, ir tad, ja nepilngadīgais bez pavadības ir iesniedzis patvēruma pieteikumu vairāk nekā vienā dalībvalstī. Šādā gadījumā tas, ka viņam ir radnieki citā (vai citās) dalībvalstīs, var palīdzēt rast risinājumu, nosakot, ka atbildīgā ir viena no šīm dalībvalstīm, ja vien tas ir nepilngadīgā interesēs un ja viņa intereses neizslēdz šādu risinājumu. Tomēr, ja nepilngadīgā interešu ievērošana liedz noteikt, ka atbildīgā par pieteikuma izskatīšanu ir dalībvalsts, kurā atrodas viņa ģimenes loceklis, vai ja viņam nav radnieku Savienības teritorijā, rodas tāds jautājums kā izskatāmajā lietā, proti, kura no dalībvalstīm, kas ir saņēmusas patvēruma pieteikumu, ir atbildīgā par tā izskatīšanu. Jautājums galu galā ir par to, kura dalībvalsts nosaka, kurai dalībvalstij ir jāpieņem lēmums par patvēruma pieteikumu.

64. Tādējādi sistēmiska regulas interpretācija, kas pamatojas uz ESPH ietvertajām nostādnēm, liek man secināt, ka nepilngadīgā interešu aizsardzība ir kritērijs, kas jāņem vērā ne tikai, lai noteiktu, vai viena patvēruma pieteikuma gadījumā atbildīgā dalībvalsts ir tā, kurā likumīgi atrodas nepilngadīgā ģimenes loceklis, vai tā, kura, pamatojoties uz saņemto pieteikumu, nosaka atbildīgo dalībvalsti. Pamatojoties uz iemesliem, kurus izklāstīšu turpmāk, nepilngadīgā interesēm ir jābūt noteicošajam kritērijam, arī lemjot par to, kura no visām dalībvalstīm, kurās ir saņemts patvēruma pieteikums, ir par tā izskatīšanu atbildīgā dalībvalsts.

65. Regulas Nr. 343/2003 6. pantā nav formulēts tāds gadījums kā šajā lietā. Kā jau minēju, šis noteikums pamatojas uz pieņēmumu, ka ir iesniegts tikai *viens* patvēruma pieteikums. Es uzskatu, ka šādā situācijā diskusija par to, vai noteikuma formulējums paredz, ka runa ir par pirmo vai pēdējo pieteikumu, var būt bezgalīga.

66. Tāpēc es uzskatu, ka ir jāmēģina panākt integrētu 6. panta interpretāciju, kura ietvertu sevī gan Regulā Nr. 343/2003 paredzēto sistēmu, gan nostādnes, kuras it īpaši izriet no ESPH, tādējādi skaidri atsaucoties uz tās 24. panta 2. punktā definētajām bērnu interesēm.

67. Ņemot vērā iepriekš teikto, nepilngadīgā interesēm, kuras dažādos noteikumos ir ietvertas regulā, ir jāklūst par Regulas Nr. 343/2003 interpretācijas pamatu, līdz ar to principā vairāku patvēruma pieteikumu gadījumā, pieņemot, ka pēdējā dalībvalstī nepilngadīgā interese var tikt labāk izprastas, par prioritāru ir uzskatāms tajā iesniegtais pieteikums.

68. Pirms turpinu, ir jānovērš [iespējamais] pārpratums. No uzsāktās Regulas Nr. 343/2003 grozīšanas izriet, ka Eiropas Parlaments šobrīd nevēlas iekļaut tiešu atsauci uz pēdējo pieteikumu¹⁰, liekot dažām šīs lietas dalībniecēm secināt, ka saistībā ar šo aspektu [regulas] sistēmai ir jāpaliek nemainīgai, un šajā ziņā [Parlaments] nepiešķir nozīmi pēdējam pieteikumam. Es tomēr uzskatu, ka šim apstāklim nav jāpievērš liela uzmanība.

69. Turklāt, ņemot vērā atbildīgās dalībvalsts skaidras un ātras noteikšanas mērķi, es uzskatu, ka attiecīgās pilnvaras ir piešķiramas tai dalībvalstij, kura vislabāk var izvērtēt nepilngadīgā intereses, bet tā, kā turpinājumā paskaidrošu, vairumā gadījumu ir dalībvalsts, kurā nepilngadīgais atrodas un kurā parasti ir saņemts pēdējais patvēruma pieteikums. Tā kā atbildības noteikšana tieši pamatojas nevis uz pēdējā pieteikuma, bet gan nepilngadīgā interešu (kuras netieši, bet ne obligāti noved pie pēdējā pieteikuma) kritēriju, mans piedāvājums ne mazākajā mērā nav pretrunā viedoklim, ka 6. pantā nav iekļaujama beznosacījuma atsauce uz dalībvalsti, kurā ir saņemts pēdējais patvēruma pieteikums.

70. Turpinot manis teikto, jāatgādina, ka Regulā Nr. 343/2003 skaidri ir noteikts, ka tajā ir ievērotas ESPH atzītās pamattiesības un principi, it īpaši patvēruma tiesības (preambulas 15. apsvērums)¹¹. Papildus šim apgalvojumam un ņemot vērā ar LES 6. panta 1. punktu tam piešķirto juridisko spēku, ESPH ir noteikts, ka “[v]isās darbībās, kas attiecas uz bērniem, neatkarīgi no tā, vai tās veic valsts iestādes vai privātas iestādes, pirmkārt jāņem vērā bērna intereses” (ESPH 24. panta 2. punkts)¹².

71. Šī prasība saskaņā ar ESPH 51. panta 1. punktu turklāt ir saistoša dalībvalstīm, kad tās īsteno Savienības tiesības. Jebkuras šaubas par to, ka tādā gadījumā kā šajā lietā valsts iestādes īsteno Savienības tiesības, ir atspēkotas iepriekš minētajā 2011. gada 21. decembra spriedumā apvienotajās lietās *N. S.*, kurā ticis apstiprināts, ka, ņemot vērā, ka Regulas Nr. 343/2003 3. panta 2. punkts “ir daļa no minētajā regulā paredzētajiem mehānismiem par patvēruma pieteikumu atbildīgās dalībvalsts noteikšanai [...], [tas] ir tikai viens no kopējās Eiropas patvēruma sistēmas elementiem. Tāpēc ir jāuzskata, ka dalībvalsts, kas izmanto [ar šo noteikumu piešķirto] rīcības brīvību, īsteno Savienības tiesības hartas 51. panta 1. punkta izpratnē” (68. punkts). Tas pats, pamatojoties uz tiem pašiem iemesliem, ir sakāms arī par Regulas Nr. 343/2003 6. pantu.

72. Līdz ar to, pamatojoties uz Savienības primārajām tiesībām, tiem, kas īsteno Savienības tiesības, konkrētajā gadījumā – valsts iestādēm, kuras piemēro Regulu Nr. 343/2003, – pirmkārt ir jāņem vērā nepilngadīgā intereses, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par patvēruma pieteikuma izskatīšanu, ko iesniedzis nepilngadīgais bez pavadības, kuram nav radnieku un kurš likumīgi atrodas Savienības teritorijā.

73. ņemot vērā iepriekš teikto un neatkarīgi no Regulas Nr. 343/2003 formulējuma, gadījumos, kad valsts iestādei ir jāizšķiras starp vairākām dalībvalstīm, kuras, pamatojoties uz regulā noteiktajiem kritērijiem, vienlaikus eventuāli var būt atbildīgas par patvēruma pieteikuma, ko iesniedzis nepilngadīgais bez pavadības, izskatīšanu, Savienības tiesībās ir noteikts, ka, lemjot par labu vienai vai otram dalībvalstij, ir jāņem vērā nepilngadīgā intereses.

10 — Komisijas grozījumu priekšlikums (COM(2008) 820) un Eiropas Parlamenta normatīvā rezolūcija (A6-0284/2009).

11 — Lai gan atšķirībā no Padomes 2003. gada 27. novembra Regulas (EK) Nr. 2201/2003 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par Regulas (EK) Nr. 1347/2000 atcelšanu (OV L 338, 1. lpp.) Regulā Nr. 343/2003 nav skaidras atsauces uz ESPH 24. pantā atzītajām bērnu pamattiesībām, tās noteikumus, kā tas norādīts 2010. gada 5. oktobra spriedumā lietā C-400/10 PPU *McB.* (Krājums, I-8965. lpp., 60. punkts), “nevar interpretēt tādējādi, ka tajos nav ievērotas minētās pamattiesības, kuru ievērošana neapstridami sakrīt ar bērna interesēm”. Vispārējam apgalvojumam par hartā atzīto tiesību ievērošanu šajā gadījumā ir tāda pat nozīme kā īpaši atsaucei uz konkrētām tiesībām.

12 — Kā norādīts Paskaidrojumos attiecībā uz Pamattiesību hartu (OV 2007, C 303, 17. lpp.), ESPH 24. pants ir balstīts uz Ņujorkā 1989. gada 20. novembrī pieņemto Bērnu tiesību konvenciju, ko ratificējušas visas dalībvalstis un kuras 3. pantā ir noteikts, ka “[v]isās darbībās attiecībā uz bērniem neatkarīgi no tā, vai tās veic valsts iestādes vai privātiestādes, kas nodarbojas ar sociālās nodrošināšanas jautājumiem, tiesas, administratīvās vai likumdošanas iestādes, uzmanība pirmkārt tiek veltīta tam, lai vislabāk nodrošinātu bērna intereses”.

74. Nonākot pie šī secinājuma, ir jāņem vērā kāds apsvērums. Lai noteiktu, kādas katrā konkrētajā gadījumā ir nepilngadīgā intereses, un lai izvērtētu, kāds lēmums labāk atbilst šo interešu ievērošanai, ir jāiesaista nepilngadīgais¹³. Tāpēc brīdī, kad tiek noteikta par nepilngadīgā patvēruma pieteikuma izskatīšanu atbildīgā dalībvalsts, viņa atrašanās vietai ir īpaša nozīme, jo, lai nodrošinātu nepilngadīgā interešu aizsardzību, katrs lēmums, kas skar nepilngadīgo, ir jāpieņem iestādei, kura var tieši izvērtēt visus [ar pieteikumu saistītos] apstākļus.

75. Protams, nepilngadīgu patvēruma meklētāju vienmēr var pārsūtīt uz dalībvalsti, kurā viņš iesniedzis pirmo pieteikumu. Es tomēr uzskatu, ka šie patvēruma meklētāji nebūtu jāpakļauj nevajadzīgai pārvietošanai ne laika iemeslu dēļ, ne pamatojoties uz labāku attieksmi, kas jānodrošina nepilngadīgajiem. Šajā sakarā jāatgādina, ka Regulas Nr. 343/2003 preambulas ceturtajā apsvērumā ir uzsvērts, ka atbildīgās dalībvalsts noteikšanas metodei ir “īpaši jāparedz iespēja ātri noteikt atbildīgo dalībvalsti, lai garantētu bēgļa statusa noteikšanas procedūru faktisku pieejamību un nekavētu sasniegt patvēruma pieteikumu ātras izskatīšanas mērķi”.

76. Tomēr jāatzīst, ka piedāvātais risinājums, kā to ir norādījuši vairāki lietas dalībnieki, var radīt sava veida nevēlamu “forum shopping”. Šis iespējamais risks, kuru šobrīd nav ne iespējas, ne vajadzības izvērtēt, tomēr rod pietiekamu pamatojumu apstākļi, ka tikai tādā veidā ir iespējams nodrošināt nepilngadīgā interešu aizsardzību, kas, kā jau vairākkārt esmu norādījis šajos secinājumos, ir aspekts, kas saskaņā ar ESPH 24. panta 2. punktu ir jāņem vērā pirmām kārtām.

77. Nepilngadīgā iztaujāšana un iespēja uzklaut pašā nepilngadīgā viedokli attiecībā uz viņa interesēm ir iespējama tikai tās dalībvalsts iestādēm, kurā nepilngadīgais atrodas brīdī, kad tiek pieņemts lēmums par viņa patvēruma pieteikumu¹⁴. Parasti tā ir dalībvalsts, kurā ir saņemts pēdējais pieteikums, lai gan nevar tikt izslēgtas arī citas iespējas; tas pamato nepieciešamību ņemt vērā katra konkrētā gadījuma īpatnības, ko pilnībā var izvērtēt tikai attiecīgās valsts iestādes.

78. Katrā ziņā – no noteikuma, kurā, pamatojoties uz manu piedāvājumu, paredzēts, ka atbildīgā ir tā dalībvalsts, kurā ir iesniegts pēdējais pieteikums, ir iespējama atkāpe, ja, atkārtotā veidā, tas ir nepilngadīgā interesēs. Lai gan saskaņā ar Regulas Nr. 343/2003 6. panta pirmo daļu no dalībvalsts, kurā likumīgi atrodas kāds nepilngadīgā ģimenes loceklis, tiek noņemta atbildība [par pieteikuma izskatīšanu], ja tas ir nepilngadīgā interesēs, tad es uzskatu, ka arī vairāku pieteikumu gadījumā tā dalībvalsts, kurā ir iesniegts pēdējais pieteikums, nav atzīstama par atbildīgo, ja to nosaka nepilngadīgā intereses. Citiem vārdiem sakot, vienīgais pēdējā pieteikuma kritērija pamatojums ir tāds, ka principā tas labāk atbilst nepilngadīgā interešu aizsardzībai, bet, ja kādā konkrētā gadījumā šis kritērijs izrādās nepamatots, tad, ievērojot nepilngadīgā intereses, no tā ir jāatkāpjas.

79. Tādējādi kā pamatnormu, kas pamatojas uz integrētu Regulas Nr. 343/2003 6. panta un ESPH 24. panta 2. punkta interpretāciju, es ierosinu Tiesai [lemt], ka nolūkā labāk izpildīt nosacījumu, saskaņā ar kuru pirmkārt ir jāņem vērā nepilngadīgā intereses, vairāku tādu patvēruma pieteikumu gadījumā, kas iesniegti dažādās dalībvalstīs, atbildīgā par pieteikuma izskatīšanu ir tā dalībvalsts, kurā ir iesniegts pēdējais pieteikums.

13 — ESPH 24. panta 1. punktā ir noteikts, ka nepilngadīgā brīvi pausts viedoklis “atbilstīgi bērnu vecumam un briedumam jāņem vērā jautājumos, kas skar bērnu intereses”. Saistībā ar šo aspektu es esmu izteicies secinājumos, kas sniegti lietā C-507/10 X (2011. gada 21. decembra spriedums, Krājums, I-14241. lpp., 46.–49. punkts), atsaucoties uz 2010. gada 22. decembra spriedumu lietā C-491/10 PPU *Aguirre Zarraga* (Krājums, I-14247. lpp., 64.–67. punkts).

14 — Šis apgalvojums, manuprāt, sasaucas ar Regulas Nr. 1560/2003 12. panta 1. punktu, kurā paredzēts, ka, pieņemot lēmumu uzticēt nepilngadīgā bez pavadības aprūpi radniekam, kas nav māte, tēvs vai likumīgais aizbildnis un kurš atrodas citā dalībvalstī, ir jāveic vajadzīgie pasākumi, lai nodrošinātu, ka *tās dalībvalsts iestādes, kurā atrodas [nepilngadīgā] radnieks*, “pilnībā pamatojoties uz visiem faktiem, var pieņemt lēmumu, vai attiecīgais pieaugušais vai pieaugušā spēj uzņemt atbildību par nepilngadīgo tā interesēm piemērotākajā veidā”.

VII – Secinājums

80. Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, es iesaku Tiesai uz uzdoto prejudiciālo jautājumu atbildēt šādi:

Saskaņā ar Padomes 2003. gada 18. februāra Regulu (EK) Nr. 343/2003, ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts pilsoņa patvēruma pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm, ja patvēruma meklētājs – nepilngadīgais bez pavadības, kuram nav ģimenes locekļu, kas likumīgi atrodas citā dalībvalstī, ir iesniedzis patvēruma pieteikumu vairāk nekā vienā dalībvalstī, tad, pamatojoties uz [regulas] 6. panta otro daļu un ievērojot nepilngadīgā intereses, ja vien saskaņā ar šīm interesēm nav nepieciešams cits risinājums, dalībvalsts, kura ir atbildīga par patvēruma pieteikuma izskatīšanu, ir tā dalībvalsts, kurā ir iesniegts pēdējais pieteikums.